

De rooms-katholieke Mariakerk of Koepelkerk te Bussum | Onze Lieve Vrouwe van Altijddurende Bijstand

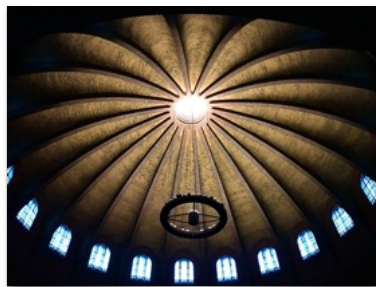
Bouwjaar: 1921 | Architect: Joseph Cuypers met medewerking van Pierre Cuypers jr. | Rijksmonument ID: 513238

De kerk, ook bekend als Koepelkerk, is in 1921 onder leiding van de architect Jos Cuypers. De vader van Jos Cuypers was Pierre Cuypers, de bekendste neogotische architect van ons land, bekend van o.a. de Dongense Koepelkerk of de Laurentiuskerk (1921), het Rijksmuseum en het Centraal Station in Amsterdam. De eerste steen van de kerk werd gelegd op 14 juni 1920 en al op **19 december 1921** werd de kerk in gebruik genomen. Op 21 oktober werd de kerk geconsacreerd.

De koepel

Wat het meest opvallende onderdeel van deze kerk, blijkt al uit de bijnaam: de koepel. De koepel komt uit op acht bogen. De grootte van de bogen is afwisselend groot - klein - groot - klein. Dit is ook te zien aan de koepel zelf. Boven een grote boog bevinden zich drie ramen, en boven een klein boog twee ramen. Bovenop de koepel bevindt zich een torenachtig uitstulpsel: de lantaarn, als lichtbron te verwaarlozen. Bij de restauratie van de kerk in 1999 is de lantaarn voorzien van een reflecterend vlak. Doordat het vlak beschenen kan worden door middel van lampen die op een soort kroonluchter onder het vlak hangen, kan de kerk beter worden verlicht; het licht vanuit één centraal punt.

► pagina 3

BUSSUM.
De bouw der nieuwe kerk.

Al gauw zal 't een jaar geleden zijn dat op een door groene heesterboschjes en een paar lage huisjes aan 't oog onttrokken terrein, bij den hoek Brinklaan—Eslaan tegenover het Wilhelmianplantsoen een groote plechtigheid plaats had, dat het op die verscholen plek, waar 't publiek anders niet kwam, wemelde van menschen: een groot aantal geestelijken van hier en uit den omtrek en van ver daar buiten waren daar aanwezige, verscheidene Bussumsche autoriteiten, officieel genoodigden en veel louter belangstellenden maakten 't er vol en gewichtig in 't nederig verborgen hoekje. Op dien mooien Septembermiddag werd daar de eerste steen gelegd van de nieuw te bouwen R. K. Kerk van O. L. Vrouwe van Altijddurende Bijstand. Toen de plechtige ceremonie, uitgevoerd door den thans overleden herder der St. Vitusparochie wijlen pastoor E. A. van Hinsbergh, ten einde was, verliet de saangestroomde menigte, de nog ledige plaats, men wist nu: Bussum wachtte spoedig een nieuwe R. K. kerk en verder keken velen naar dat verborgen liggende stukje grond achter de boomen en huizen niet meer om, 't Publiek merkte niet veel van den kerkbouw.

Want hier werd niet aan den weg getimmerd en bekijks was dus geen noodzakelijke consequentie. Men wist slechts dat de bouw begonnen was, want de eerste steen was gelegd, men bleef onbekend met 't verloop van 't groote werk, omdat 't buiten 't publieke leven omging. De scheidsmuur van vriendelijk groen en nederige huisjes bleef alles verbergen wat daar achter voorviel. Wie kon dus afweten van den gestagen arbeid, die daar dag aan dag, week in week uit verricht werd, van het vlotte verloop van het reuzenwerk, den kerkbouw? De wintermaanden verliepen, wie lette op het bouwen, waartoe de eenige, nauwe toegangsweg nog voor niet-belanghebbenden was afgesloten?

Het voorjaar kwam en haastig vlocht zich het loover der boomen ineen, om, wat er te zien zou mogen komen, aan 't oog te onttrekken; zomer werd het en een dichte haag vormden de bebladerde takken. Maar óók, 't werk schoot op, de vorderende bouw wedijverde met de groeiende natuur — en langzaam maar zeker zag men hem de overwinning behalen. En thans — 11 maanden eerst zijn voorbij — sedert de plechtigheid op de nederige, kale plek, maar ver in den omtrek schittert het de witte kap van de hoofdkoepel, naakt en blank van onbedekt hout nog wel, maar stralend van triumph, ver uitstekend boven al 't haar omringende; 't fijne spitsje trotsch in de lucht gepriemd — en wachtend nog slechts op 't spoedig omgeworpen steenen kleed. En niet voor het eerst, maar al sedert weken, zien we hoog boven de belemmerende haag opgerezen, het lachende rood der daken van de kleinere omliggende kerkdeelen, helder afgetekend tegen 't donker zomergroen en de valere tinten der buurtgebouwen. Nu weten we 't al lang, dat

de bouw vordert; letterlijk: van de daken wordt 't ons toegeroepen, wordt ons uitgelegd óók, hoe de kerk gebouwd wordt. Ze zijn daar al, de twee groote hoofdingangen aan vóór- en achterkant, de kleinere zij-entree's 't geheel reeds staat daar, de groote, ruim 20 M. breede koepel, rondom gesteund door een aantal kleinere gebouwtjes.

Natuurlijk moet de afwerking nog 't schoone van dit werk tot zijn recht doen komen en dit eischt nog eenigen tijd van arbeid. Maar in hoofdtekken staat de Mariakerk er al, volgens het ontwerp van den bouwmeester Jos. Cuypers.

Ook 't interieur toont duidelijk teekenen van groote vordering, al is 't er nog een chaos van palen en stijgers, de laatste griezelig hoog, de eerste in zoo'n menigte neergezet, dat 't wel een dennenbosch-aanplanting gelijkt. Een groot en moeilijk werk was 't maken van de steenen gewelven, met de helder gele steentjes, alleen die van den hoofdkoepel wacht nog op haar voltooiing. Romaansche bogen van edele lijn en zware, den koepel steunende zuilen, geven reeds nu dit tempel-interieur een indruk van sierlijkheid en voornaamheid.

Voor den vakkundige zal er wel meer belangwekkends op te merken vallen dan voor den leek. Wij wachten met een nadere beschrijving tot vermoedelijk de Decembermannd, waarin de algeheele voltooiing verwacht wordt, zoodat de nieuwe kerk waarschijnlijk de Kerstplechtigheden binnen haar muren zal zien vieren. Aan een 1100-tal kerkgangers zal zij dan plaats kunnen bieden.

En, laat not leest, — de huizen die, een beletsel vormen, om 't monumentale werk in zijn gansche schoonheid en omvang te zien? „Die worden afgebroken, antwoordde ons de opzichter, we wachten slechts tot de bewoners een ander onderdak hebben gevonden“.

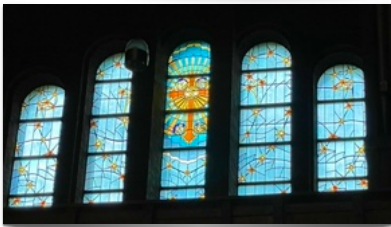
In de toekomst dus een vrije groote ruimte vóór het gebouw aan de Brinklaan en de kerk een plaats, harer waardig.

© De Gooi- en Eemlander: nieuws- en advertentieblad -19-08-1921

De Baksteen

Kenmerkend bouw materiaal voor de tijd waarin de kerk is gebouwd, is baksteen. Ook voor de Mariakerk is hier veelvuldig gebruik van gemaakt. Dat er zelfs met een eenvoudige baksteen decoratief gewerkt kan worden, kunt u zien aan de verschillende kleuren die zijn gebruikt. En aan de bijzondere hoekoplossingen.

De glas-in-loodramen

De verscheidene glas-in-loodramen in de kerk zijn gemaakt door verschillende kunstenaars. De vijf ramen boven de entree zijn ontworpen door Lambert Lourijsen en zijn zeer bijzonder. De gebruikelijke recht horizontale bindijzers tussen de glasdelen ontbreken namelijk. Dat wil zeggen, ze zijn er natuurlijk wel, maar ze zijn onderdeel van de afbeelding die doorloopt over de vijf ramen. De

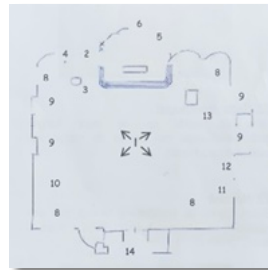
hoge ramen aan de zijkanten van de kerk zijn van een andere (onbekende) kunstenaar, maar hebben ook de soortgelijke blauwe en gele kleur als de ramen van Lourijsen. Ook de ramen onderaan de koepel zijn blauw en geel. De kleinere ramen boven de Piëta en tegenoverliggende Maria-icoon, hebben een heel andere stijl. De afbeeldingen zijn veel drukker en bonter van kleur. Ondanks dat ze niet van dezelfde maker zijn (de ramen boven de Mariaicoon zijn afkomstig uit het atelier van Jos Cuypers en die boven de Piëta zijn ontworpen door mevrouw C. Alberdingk), lijken ze toch op elkaar.

Wat is er nog meer te zien

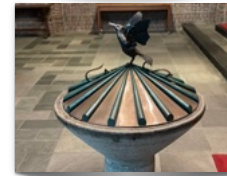
1. Beelden

De beelden boven de pilaren in de koepel zijn van hout en ontworpen door Jos Kuijpers, de architect. Voorin staan Petrus en Paulus, aan de zijkant de vier evangelisten en twee beelden achter in de kerk stellen de H. Willibrordus en de H. Bonifatius voor.

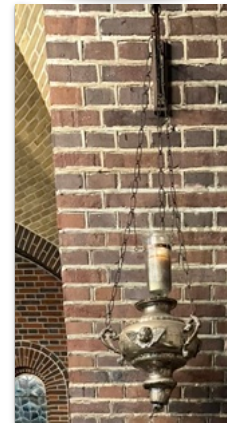
2. Tabernakel

In het tabernakel worden de geconsacreerde hosties bewaard. Op de deur staat het Lam Gods afgebeeld: het symbol van Christus. Deze deur, het kruis en de kandelaars zijn, in verschillende periodes, vervaardigd door leden van het belende edelsmedemgeslacht Brom.

3. Dooptvont

Op de doopvont staat een Pheonix (feniks). Vanuit de traditie wordt verteld dat deze vogel eens in 1000 jaar in vuur opgaat en daaruit herrijst. Het is dan ook een goed symbool op de doopvont, waar de gedoopte een nieuw leven krijgt aangereikt.

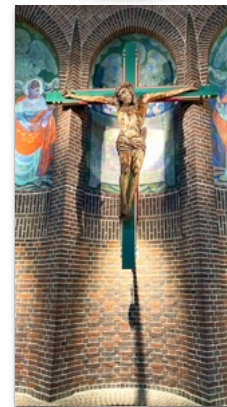

4. Godslamp

Zoals in alle katholieke kerken hangt ook hier de Godslamp. Deze brandt dag en nacht bij het Aller Heiligste (voorschrift vanaf de 13e eeuw) behalve op Goede Vrijdag.

5. Altaarschilderingen

De schilderijen (fresco's) boven en achter het altaar en in de negen nissen werden gemaakt door de Benedictijner monnik Francois Mes. De centrale schildering stelt de ten hemelopneming van Maria voor.

6. Kruisbeeld

Het corpus - uit de 17e eeuw - is door de zusters van het Olavhuis aan de kerk geschonken, toen zij uit Bussum vertrokken.

7. Reliëf van Christus

Rechts van het priesterkoor ziet men een reliëf van Christus omgeven door heiligen. Het was de omlijsting van het Heilig-Hartaltaar dat hier vroeger stond.

8. Kruiswegstaties

De kruisweg is een onderdeel van de traditie van het christelijke paasfeest. Het is een weergave van de lijdensweg van Christus. De kruiswegstaties zijn afkomstig uit de Heilig-Hartkerk en zijn gemaakt door de bekende beeldhouwer Mari Andriessen (maker van o.a. de Dokwerker in Amsterdam).

9. Schilderingen boven de biechtstoelen

Boven de vier biechtstoelen zijn fresco's van Bijbelfragmenten aangebracht: Petrus nadat hij Jezus drie keer verloochende, Maria Magdalena, de terugkeer van de verloren zoon en de Goede Herder met het verloren schaap.

10. Maria-altaar

Hier hangt de icoon van Onze-Lieve-Vrouw van Altijdurende Bijstand, later wel de "Maria van het lijden" genoemd. Het is een kopie van een Griekse icoon uit de 16de eeuw.

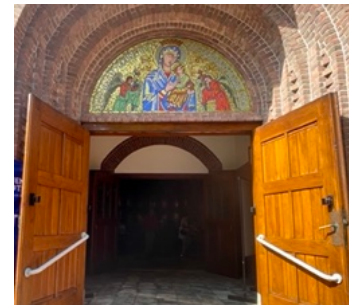

11. Piëta

Piëta is in de kunst de benaming voor een afbeelding of uitbeelding van de dode Christus vergezeld door Maria of engelen.

12. Gedachteniskapel

Links en rechts op de muur hangen gedachteniskruisjes met daarop de namen van overleden parochianen..

13. Mozaïek

Buiten, boven de hoofdingang bevindt zich een afbeelding van Maria en het kind Jezus in mozaïek weergegeven.

Het Steinmeyer-orgel (1923/op.1350)

In 1923 werd dit orgel (met 1200 pijpen) geplaatst in de Clemenskerk in Hilversum. Toen de Clemenskerk in 1996 aan de eredienst werd onttrokken moest een nieuwe thuisbasis voor het Steinmeyer-orgel gevonden worden.

In 2010 vond het Bisdom Haarlem-Amsterdam, eigenaar van de kerk en het orgel, de gemeente Hilversum en Monumentenzorg, dat de Koepelkerk/Mariakerk in Bussum de meest geschikte locatie voor het instrument was vanwege de monumentale status, afmeting, stijl en akoestiek van het kerkgebouw. 19 mei 2012 begon de opbouw van het Steinmeyer-orgel in de Koepelkerk door de firma Adema Orgelbouwer te Hillegom. Op 30 september 2012 vond de feestelijke inwijding van het Steinmeyer-orgel plaats door Mgr. J. Hendriks, hulpbisschop van het Bisdom Haarlem-Amsterdam.